Голова Товариства лісівників України

Юрій Марчук

За матеріалами:

«Ліс, науки про життя, системний аналіз: глобальні виклики»

Анатолій Швиденко (Anatoly Shvidenko)

International Institute for Applied Systems Analysis, Laxenburg, Austria

Шановні колеги

Ця коротка презентація може бути корисною на шляху розуміння того, що ліс – це не тільки (і часто не стільки) важливий ресурс, а один із найголовніших регуляторів довкілля і кліматичної системи планети, і перехід до сталого управління лісами – це невідкладна проблема загальнонаціональної ваги.

ШВИДКІСТЬ І МАСШТАБ ТРАНСФОРМАЦІЙ

- Ніколи в історії людства не було настільки багато одночасних трансформацій, спричинених людиною
- Швидкість цих трансформацій безпрецедентна
- Мегатренди формують контури середовища для життя, суспільства і господарювання
- Виникнення нових економік все більше і більше визначає глобальний порядок дня майбутнього, і це майбутнє за прогресивними економіками

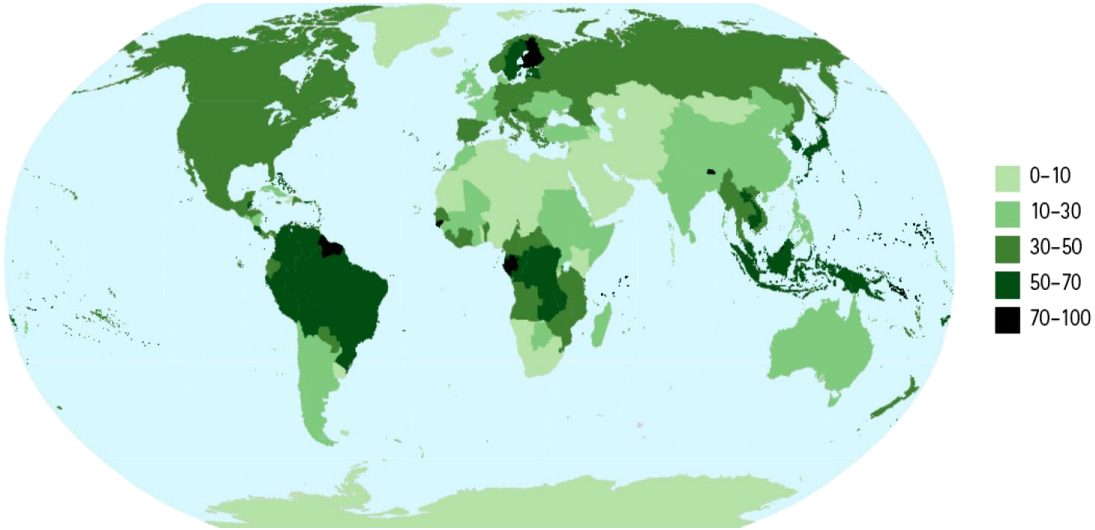

А, що Україна?

Зміна парадигми світового лісового господарства: сталий розвиток

Три базові керівні принципи Нової Лісової Політики ЄС (20.09.2013)

- Сталий розвиток і багатофункціональна роль лісів, забезпечення їх охорони та збалансоване забезпечення всієї множини їх екосистемних послуг
- Єфективність викорстання ресурсів, оптимізація вкладу лісів і лісового сектору в розвиток сільських територій
- Глобальна відповідальність за ліси

ООН резолюція 2013 року про відновлення лісових ландшафтів до 2030 року на S – 300 млн. га,
Китай – 70 млн. га, США – 65 млн. га.

Вісім зв’язаних між собою пріорітетів Нової Лісової Стратегії ЄС: цінність для кожного

- Підтримка сільського і міського розвитку
- Прискорення конкурентоздатності і сталості індустрії ЄС, що базується на лісі, біоенергії та широкої зеленої економіки
- Ліс в світі, що змінюється
- Охорона лісів і посилення екосистемних функцій
- Які ліси ми маємо і як вони змінюються?
- Нове і інноваційне лісівництво і продукти добавленої вартості
- Працювати разом, щоб когерентно управляти і розуміти наші ліси
- Ліси з точки зору глобальної перспективи

Це ті питання, які повинні отримати підтримку і системний розвиток в Україні, а чи підтримані вони?

Чому не має Програми розвитку, фінансування – все це буде предметом розгляду на IV з’їзді лісівників України який, за нашої ініціативи планується провести у вересні цього року.

ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

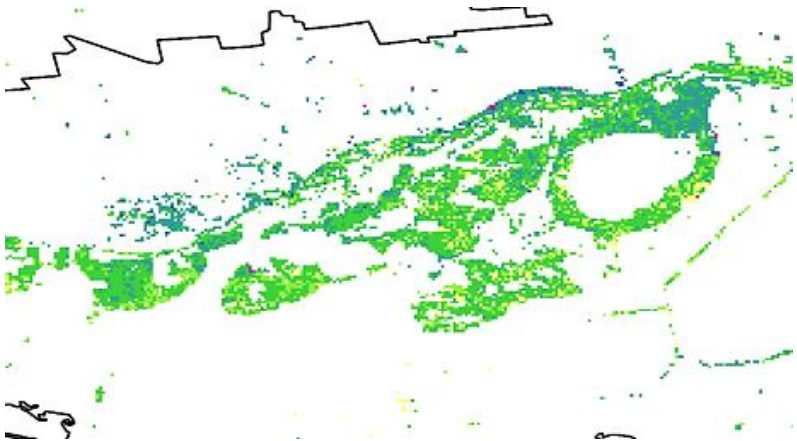

- Згідно з оцінками, 11% території України мають сприятливі екологічні умови, 18% - задовільні, 22% конфліктні, 25% - знаходяться в перед-кризовому і 24% – в кризовому стані (НУБІП 2003)
- “… Перший крок національного значення, без якого екологічна рівновага не може бути досягнена не тільки в Південному Степу, але і на всій території України при будь-яких умовах, повинен бути в суттєвому зменшенні площі орних земель ... до науково обгрунтованої норми” (НААНУ 2006)
- Недавні супутникові оцінки високої роздільної здатності не знаходять близько 10% покритих лісом земель, які числяться в офіційних даних обліку лісів України, головним чином в південних областях України (Lesiv et al. 2018)

Сьогодення і майбутнє: Відповідність основних лісоутворювальних порід України кліматичним умовам 21го сторіччя – Сценарій МГЕЗК А1В (~RCP6.0)

дуб

сосна

береза

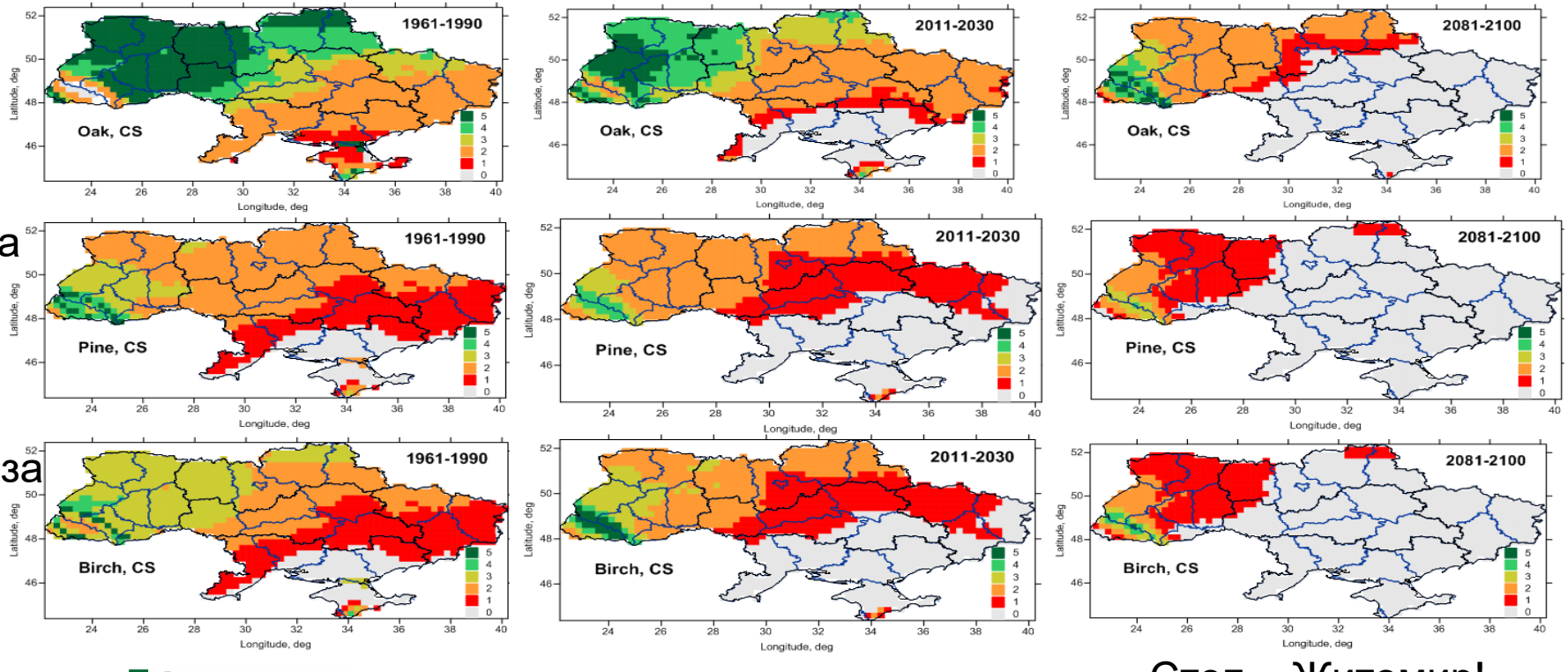

Степ – Житомир!

Джерело: Shvidenko, Buksha, Krakovska, Lakyda 2017

Масштабні лісові пожежі – наслідок екстремальної посухи на півдні України та відсутності державного фінансування захисту лісів

Лісові пожежі 2018 року (травень)

Загальна площа пройдена пожежею становить близько 600 га. Пожежа відбулася в "Олешківському лісомисливському господарстві"

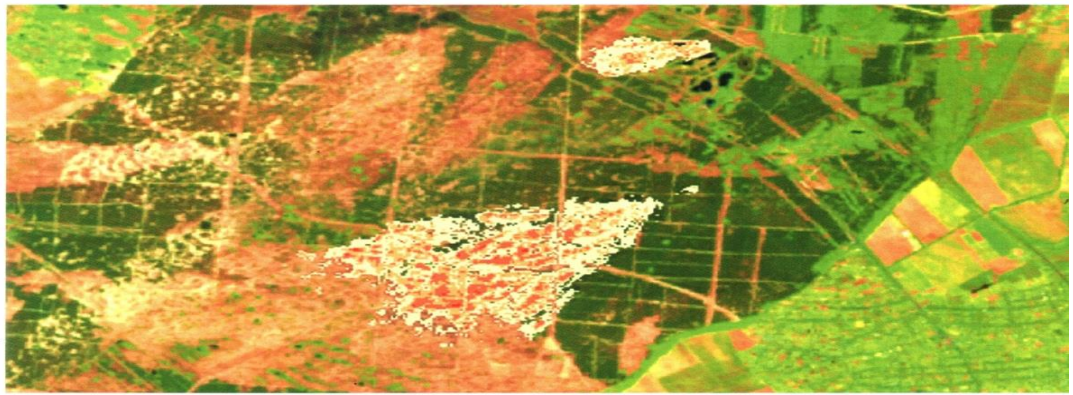

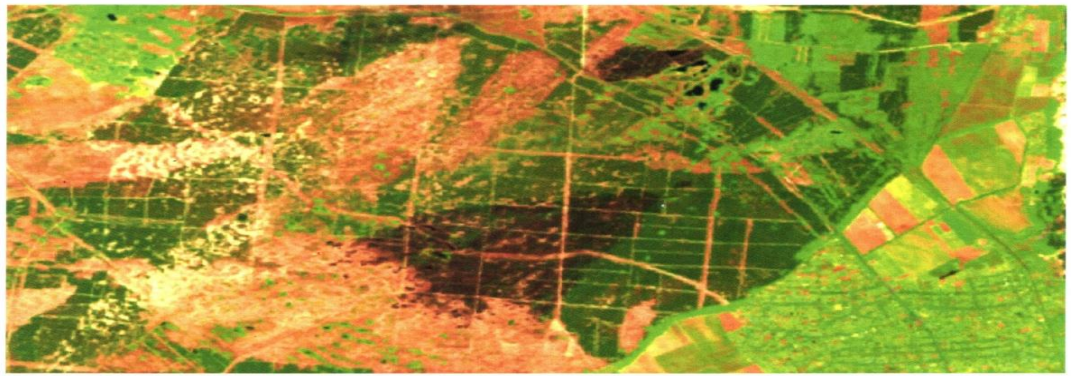

Йде значне опустелювання за рахунок втрати лісів і полезахисних смуг. Заліснена після війни сама велика пустеля Європи може повернутись

Відсутність протягом 3-х останніх років фінансування лісового господарства фактично призвело до втрат професійних кадрів на півдні і сході країни, деградації системи лісовпорядкування та ефективного захисту лісів, відсутність нової техніки та доступу до інформаційних технологій – лісове господарство покинуте державою напризволяще саме з цими ризиками не впорається.

УТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЛІСОВОГО ФОНДУ

Пропозиції підтримані Президентом України.

Відповідно до Указу Президента №381/2017 від 21 листопада 2017 року запропоновано вирішення ряду питань в т. ч. створення фонду, прийняття цільових програм, пройшло півроку, Мінфін проти.

УТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЛІСОВОГО ФОНДУ

Ми не чекали

Підготовлено проекти законів:

- «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» №8239;
- «Про внесення змін до пункту 256.3 статті 256 Податкового кодексу України» №8240;
- «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» №8246;
- «Про внесення змін до Лісового кодексу України» №8238.

Закони не тільки вже зареєстровані, а пройшли обговорення і підтримані комітетами АПК і екологічної політики

Надіюсь, що Уряд теж підтримає,
або ми втратим ліси Півдня і Сходу.

ВИСНОВКИ:

1. В лісовому господарстві України склалася складна соціально-економічна ситуація, зумовлена у створенні штучної кризи в лісовій галузі, перш за все через припинення бюджетного фінансування лісогосподарських підприємств на Півдні та Сході країни.

2. Значне екологічне значення лісів України, які впливають не лише на екологічну стабільність країни, а й всієї Європи, а також негативними змінами у лісових екосистемах України та Європи, які відбуваються в наслідок зміни клімату.

3. На нашу думку кожна країна-член ЄС сама визначає принципи ведення лісового господарства і факту, що вибір оптимальної інституціональної структури лісового господарства не є предметом виконання асоціації між Україною та ЄС. Кожна країна обирає свій шлях, який є найбільш прийнятним для географічних, національних умов та особливостей лісового господарства.

4. Успішні реформи лісового господарства є довготривалими, впроваджуються протягом певного періоду часу, вимагають значної фінансової підтримки. А непродумані реформи в лісовому господарстві країн Європи призвели до негативних наслідків та втрати часу.

5. Визнати необхідність забезпечення участі всіх зацікавлених сторін та громадськості у професійному реформуванні лісової галузі.

6. Враховуючи процеси децентралізації в Україні, посилення ролі місцевих громад, різкі географічні відмінності та з метою запобігання великої соціальної напруги, ризику прийняття місцевими органами влади рішення про перепідпорядкування лісів державної власності та з огляду на факт, що створення єдиних лісогосподарських компаній практикується тільки в невеликих країнах ЄС із значним відсотком приватних лісів, рішення щодо створення єдиної лісової компанії у будь-якій господарсько-правовій формі призведе до значних і непередбачуваних соціальних наслідків.

7. Визнати необхідним виконання Урядом Уназу Президента України №381/2017 від 21 листопада 2017 року в повному обсязі.

8. Вважати за необхідне винести ці питання на розгляд IV з`їзду лісівників України у вересні цього року.